

Datum: 18 januari 2013
Aan: Koen Schuiling, Burgemeester
Van: L.G. Zijm, Veiligheid, Vergunningen en Handhaving
Onderwerp: Integraal veiligheidsjaarplan: raadvragen over rampenbestrijding

Inleiding

Zoals dhr. Fritzsche al aangaf zijn er veel voorbeelden bekend waar de aanpak van een crisis te wensen overlaat. Hierover zijn tal van rapportages geschreven en wordt de voorbereiding op rampen steeds verder verbeterd. Vanuit de brand bij Chemiepack in Moerdijk zijn lessen geleerd over de Milieuhandhaving en interregionale samenwerking tussen verschillende Veiligheidsregio's, bij het uit de hand gelopen project X feest in Haren bleek dat de sociale media een grote rol spelen en uit o.a. de vliegtuigcrash van Turkish Airways, maar ook het ongeval in Raard met oud & nieuw blijkt het nog steeds erg lastig te zijn om te achterhalen welke slachtoffers in welk ziekenhuis belanden.

Landelijk wordt er veel aandacht besteed aan deze onderwerpen om dit in de toekomst te verbeteren, zoals het opstellen van de RUD's, 24x7 media analyse door de politie, convenanten met ziekenhuizen en een nieuw slachtofferinformatiesystematiek. De gemeentelijke rol bij rampenbestrijding krijgt ook steeds meer vorm onder de noemer Bevolkingszorg. De vrijblijvendheid is voorbij en het is de bedoeling dat de gemeenten net zo kunnen optreden als de overige hulpverleningsdiensten. Dit is lastig, omdat het voor de ambtenaren veelal geen dagelijkse werkzaamheden betreffen en de hiërarchische en directieve structuur niet zo vanzelfsprekend is als bij de hulpdiensten.

In Den Helder is de mogelijkheid ook aanwezig dat er een ramp of crisis plaats vindt, waarbij van de gemeente wordt verwacht dat ze adequate zorg verleent aan de bevolking. Daarom is er in Den Helder de afgelopen tijd veel geïnvesteerd in de gemeentelijke crisisorganisatie. Er zijn ongeveer 170 ambtenaren aangewezen en opgeleid voor een rol in de gemeentelijke crisisorganisatie, zoals dat volgens het Regionaal Crisisplan¹ en het Deelplan Bevolkingszorg is afgesproken. Vorig jaar zijn alle processen waar de gemeente verantwoordelijk voor is getraind (zoals voorlichting, verwanteninformatie, opvang, registratie en omgevingszorg), heeft het managementteam d.m.v. een oefening geleerd dat de vergaderingen nog gestructureerder moeten en is de gehele crisisorganisatie buiten werktijd gealarmeerd om te zien wat de opkomst(tijd) is van de gemeentelijke crisisorganisatie. Tijdens deze oefeningen is goed te zien dat de medewerkers taak bewuster zijn en zaken sneller en beter oppakken.

1. Is bij de actualisatie van de rampenbestrijdingsplannen rekening gehouden met de navolgende wijzigingen in de omgeving: instelling van de nationale politie, wijzigingen in de beschikbaarheid van zorgcapaciteit, wijzigingen in de bedrijfsvoering van zeehaven en militair beheer van de luchthaven ?

Voor het Nieuwe Haven complex van de Koninklijke Marine, de gasbehandelinstallatie van de NAM en het vliegveld zijn rampbestrijdingsplannen (RBP's) opgesteld. Voor de veerdienst de TESO is afgesproken aan te sluiten bij het Incidentbestrijdingsplan Waddenzee. In deze plannen staan o.a. de randvoorwaardelijke processen omschreven die bij een crisis van belang zijn (zoals melding & alarmering/ leiding & coördinatie/ op- & afschalen/ informatiemanagement) en zijn scenario's uitgewerkt. De verantwoordelijkheid van deze plannen is sinds het in werking treden van de Wet Veiligheidsregio's (oktober 2010) een verantwoordelijkheid van de Veiligheidsregio NHN. De actualisatie, het beheer en oefeningen voor de RBP's worden gecoördineerd door het veiligheidsbureau en vinden gezamenlijk met alle betrokken hulpdiensten én gemeenten minimaal 1 keer per 4 jaar plaats. Hierbij wordt rekening gehouden met wetswijzigingen en ontwikkelingen ter plaatse. De wet voor de Nationale Politie, maar ook bijvoorbeeld de Wet Publieke Gezondheid (samenwerking tussen de GHOR en de GGD optimaliseren) worden uitgebreid behandeld binnen (het algemeen bestuur van) de veiligheidsregio. Door de multidisciplinaire samenwerking is er voldoende expertise aanwezig en o.a. door de gemeente worden lokale aandachtspunten en ontwikkelingen meegenomen.

---

¹ Zie achtergrondinformatie over het Regionaal Crisisplan en de verschillende Deelplannen

Een voorbeeld is het RBP MVKK/DHA, die dit jaar geactualiseerd wordt. Uit een bestuurlijke workshop vorig jaar bleek dat de commerciële luchtvaart een steeds grotere rol speelt, maar dat de partijen afhankelijk zijn van de militaire faciliteiten. Bij de actualisatie van de planvorming zullen deze commerciële partijen dan ook een extra worden betrokken.

De wijziging in de bedrijfsvoering van de zeehaven is behalve als aandachtspunt in het RBP Nieuwe Haven niet van toepassing in de rampbestrijdingsplannen. Wel geldt voor de zeehaven wetgeving omtrent de havenbeveiliging, dit wordt in vraag 4 verder toegelicht.

2. Hoeveel oefeningen zijn er dit jaar gepland voor de rampenbestrijdingsplannen en wordt daaraan door voornoemde steden in gezamenlijkheid deelgenomen? Doen andere stakeholders als bijv. politie en GGD ook mee?

De oefeningen voor de rampbestrijdingsplannen worden georganiseerd door de Veiligheidsregio NHN. Deze oefeningen zijn veelal multidisciplinair, dat betekent dat sowieso de brandweer, GHOR, politie, meldkamer en gemeente deelnemen. Daarnaast sluiten de externe partners, zoals de Marine, NAM, KMar, Defensie Helikopter Commando, Den Helder Airport, TESO, Kustwacht, KLPD, enz. afhankelijk van welk RBP het betreft aan, zowel in de voorbereiding van de oefening als bij de uitvoering. Voor 2013 zijn de volgende oefeningen gepland:

Januari	Gemeentelijke training met het Gemeentelijk Beleid Team als onderwerp evenementenveiligheid, ter voorbereiding op SAIL/ Marinedagen sluiten de commandanten van de Marine en de Marechaussee ook aan;
Mei	Table top oefening op tactisch/ strategisch niveau voor alle betrokken partijen van SAIL/ Marinedagen (beoefenen RBP Nieuwe Haven);
Juni	Operationele inzetoefening voor SAIL/ Marinedagen (o.a. beoefenen RBP Nieuwe Haven);
Okt/nov	Carousel workshop over de planvorming van de TESO samen met de gemeente Texel;
November	Een operationele stafoefening en een inzetoefening bij MVK de Kooy en Den Helder Airport;
2015	Oefening bij gasbehandelinstallatie van de NAM (volgens de richtlijn 1x in de vier jaar geoefend, laatste oefening in 2011).

3. Is er een risico analyse voor onze stad uitgevoerd? In hoeverre is daar bij dit thema uit het integraal veiligheidsplan rekening mee gehouden?

De Veiligheidsregio is wettelijk verplicht de risico's binnen de regio te inventariseren. In het Regionaal Risicoprofiel staan de risico's die de normale werkzaamheden van de hulpdiensten substantieel overstijgen omschreven. Op basis van dit inzicht kan het bestuur van de Veiligheidsregio NHN strategisch beleid voeren om aanwezige risico's te voorkomen, te beperken en om de crisisbeheersingsorganisatie op specifieke risico's voor te bereiden. Dit resulteert in het Regionaal Beleidsplan "Slim samenwerken vanuit de basis" wat in maart dit jaar door het Algemeen Bestuur zal worden vastgesteld². In dit beleidsplan worden de kaders en plannings bepaald voor de voorbereiding van rampenbestrijding, zowel lokaal als regionaal. De risico's in de gemeente Den Helder zijn onderdeel van het regionale risicoprofiel.

Verder worden de risicovolle en kwetsbare objecten weergegeven op de digitale risicokaart. Burgers en hulpverleners kunnen die kaart raadplegen voor meer informatie over risico's in onze gemeente.

4. Wanneer is het Havenbreedbeveiligingsplan gereed?

Aangezien de haven van Den Helder een prominente rol heeft in de (inter)nationale scheepvaart, moet zij voldoen aan de wetgeving die geldt voor zeehavens³. Hiervoor geldt het opstellen van een havenbreedbeveiligingsplan, maar ook per havenfaciliteit het hebben van een beveiligingsplan. In 2012 is de risico inventarisatie in de haven opnieuw uitgevoerd en is het havenbreedbeveiligingsplan van 2007 aangepast aan de huidige wet- en regelgeving. Een onderdeel daarvan is een maatregelenmatrix, welke opgesteld wordt door het bureau Conflict en Crisisbeheersing van de politie. In 2013 zal dit laatste onderdeel worden afgerond en wordt het herziene havenbreedbeveiligingsplan vastgesteld.

In 2011 zijn voor de Paleiskade en voor CEBO twee beveiligingsplannen goedgekeurd. Voor de Nieuwediepkade en Het Nieuwe Werk is ook een beveiligingsplan aanwezig. In 2013 wordt dit plan

---

² Zie achtergrondinformatie over het beleidsplan van de Veiligheidsregio NHN

³ Zie achtergrondinformatie over de ISPS wetgeving

herzien, met daaraan toegevoegd de maatregelen voor de vernieuwde Visserijkade, die in juni ook voor de Offshore in gebruik zal worden genomen.

5. Wat wordt verstaan onder borging netwerk externe partners? Waarom doen we dat als steden dat bij dit thema niet gezamenlijk?

De gemeente Den Helder heeft in de loop der jaren een complex netwerk opgebouwd met partners op het terrein van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het vergt aandacht om dit netwerk in stand te houden en uit te breiden, zodat men elkaar goed weet te vinden in crisistijd. Waar mogelijk wordt aansluiting gevonden met de omliggende gemeenten. Voor bijvoorbeeld veerdienst de TESO wordt er vanzelfsprekend veel samengewerkt met gemeente Texel. Maar voor het Incidentbestrijdingsplan Waddenzee (waarin de TESO een onderdeel is) wordt bijvoorbeeld ook veel samengewerkt met de veiligheidsregio's en de gemeenten in Friesland en Groningen.

Naast de vele partners die al eerder zijn genoemd, heeft de gemeente Den Helder bijvoorbeeld ook veel contacten met de offshore, gas- en olie industrie. De productiemaatschappijen hechten veel belang bij een goed netwerk met de gemeente Den Helder, omdat Den Helder voor hun een cruciaal knooppunt is. Om dit te borgen wordt er dit jaar een netwerkbijeenkomst georganiseerd waar medewerkers van de productiemaatschappijen, de Marine, de gemeente, en overige met elkaar kunnen kennismaken en informatie kunnen delen over hun taken bij een crisis, zoals voorlichting of opvang.

6. Welke rol heeft de veiligheidsregio bij dit thema?

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord werkt nauw samen met externe crisispartners, zoals nutsbedrijven, vervoersbedrijven, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Defensie, de provincie Noord-Holland en ministeries. Waar nodig sluiten ze hiervoor convenanten. Voor de gemeentelijke processen voorlichting, opvang en verwanteninformatie heeft de Veiligheidsregio bijvoorbeeld convenanten opgesteld met RTV Noord Holland en met het Nederlandse Rode Kruis. In deze convenanten zijn ook afspraken opgenomen over oefeningen.

7. Worden er grote rampenbestrijdingsoefeningen ook met Alkmaar uitgevoerd mn op het gebied van triage, transport en behandeling van gewonden?

Deze taak is weggelegd bij de GHOR = geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen. Zij werken samen met de GGD, ziekenhuizen, traumazorg, huisartsen en alle overige geneeskundige hulpverleners. De GHOR heeft een eigen sectie opleiden en oefenen en verzorgt binnen het verzorgingsgebied van de Veiligheidsregio NHN de opleidingen, trainingen en oefeningen. Verder werken de gemeenten in NHN nadrukkelijk samen op het onderwerp rampenbestrijding. Op cruciale functies hebben de gemeenten regionale pools gecreëerd die ingezet kunnen worden bij een incident in de buurgemeenten. Zo assisteerden de ambtenaren rampenbestrijding en voorlichting van Den Helder en andere gemeenten bij de reeks duinbranden in Bergen en Schoorl. Er wordt ook gezamenlijk geoefend, waardoor kennis en kunde worden gedeeld en tegelijkertijd wordt versterkt.

Achtergrondinformatie:

- Het Regionaal Crisisplan

Het Regionaal Crisisplan Noord-Holland Noord is op 30 juni 2011 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio. Het regionaal crisisplan beschrijft de inrichting van de regionale multidisciplinaire crisisorganisatie. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de organisatie in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing worden vastgelegd. De organisatie is generiek en past zich aan de aard en omvang van het incident. Operationele eenheden worden flexibel naar behoefte ingezet. Op basis van het aantal uitvoerende eenheden bouwt zich een sturende (leidinggevende) en een ondersteunende (informatie en logistiek) structuur op.

Dit document verving het model rampenplan en de gecoördineerde regionale incidentbestrijdings procedure (GRIP). Het regionaal crisisplan is een plan op hoofdlijnen en verwijst naar monodisciplinaire deelplannen en multidisciplinaire handboeken. Per discipline wordt in een apart deelplan uitgewerkt op welke wijze zij invulling geven aan hun processen. Dit resulteert in verschillende deelplannen voor: Bevolkingszorg, Brandweezorg, Geneeskundige zorg, Politiezorg en Water- en Scheepvaartzorg. De laatste moet nog ontwikkeld worden.

Het "*Deelplan bevolkingszorg*" beschrijft de inrichting van de crisisorganisatie op het gebied van bevolkingszorg, inclusief taken en verantwoordelijkheden. De organisatie bestaat in ieder geval uit de stafsectie bevolkingszorg en uit één of meerdere teams bevolkingszorg. Aan het hoofd van de organisatie staat een algemeen commandant bevolkingszorg.

Ter nadere uitwerking/ uitvoering van het deelplan bevolkingszorg zijn voor de verschillende deelprocessen van de gemeente modeldraaiboeken/ werkinstructies opgesteld. Per 1 januari 2012 is het Regionaal Crisisplan inclusief de lokaal toegepaste draaiboeken en een nieuwe invulling van de gemeentelijke crisisorganisatie in werking getreden voor de gemeente Den Helder. De gemeenten in Noord-Holland Noord zijn primair zelf verantwoordelijk voor de uitvoering/personele invulling van de crisistaken binnen de bevolkingszorg. Feit is dat met uitzondering van een enkele gemeente, in NHN eigenlijk geen van de gemeenten in staat is om zelfstandig en langdurig uitvoering te geven aan deze taken. Het bundelen van gemeentelijke krachten is daarom van groot belang. Met het introduceren van een aantal regionale gemeentelijke pools, met verplichte deelname door alle gemeenten, zetten de gemeenten in NHN een belangrijke stap. Het solidariteitsbeginsel staat hierbij voorop, maar de gemeenten hechten eraan – in dit deelplan - met elkaar af te spreken (verplichting ten opzichte van elkaar) welke minimale crisisorganisatie elke gemeente zelf en binnen vastgestelde normtijden moet kunnen invullen/organiseren (= minimale lokale basiszorg).

- Beleidsplan Veiligheidsregio NHN

In 2013 wordt het beleidsplan van de Veiligheidsregio vastgesteld in het Algemeen Bestuur. De Veiligheidsregio NHN is een organisatie van verschillende disciplines op het terrein van veiligheid en acute zorg. Het gaat concreet om brandweezorg, ambulancezorg, GHOR, de meldkamer en het veiligheidsbureau (vijf inhoudelijke programma's). Vanuit de missie van de Veiligheidsregio levert zij een nadrukkelijke bijdrage in het realiseren van de bestuurlijke ambitie: "Inwoners van de regio NHN wonen in 2015 in één van de vijf veiligste regio's van Nederland". In dit beleidsplan staat weergegeven op welke wijze die bijdrage wordt gerealiseerd en hoe dat zich vertaalt naar concrete inspanningen binnen de inhoudelijke programma's. Dit plan geeft de richting weer voor de komende jaren. Het maakt de ambities expliciet voor het bestuur en daarmee zijn die ook voor de individuele gemeenten en partnerorganisaties beschikbaar. Doel van dit beleidsplan is tevens de inzichtelijk te maken wat de samenhang is tussen de plannen van de verschillende diensten binnen de Veiligheidsregio.

De strategische koers voor de komende jaren bestaat uit de volgende vijf speerpunten, die binnen alle programma's van de veiligheidsregio terugkomen:

1. **Risicobewustzijn stimuleren en werken aan veerkracht van de samenleving.** Veiligheid start bij de zelfredzaamheid en het veilig handelen van burgers en bedrijven. Daarom stimuleert de Veiligheidsregio bewoners en bedrijven om hun eigen verantwoordelijkheid op te pakken door hen te informeren over risico's (risicocommunicatie) en mogelijkheden om hun eigen veiligheid en gezondheid te verbeteren (handelingsperspectief bieden).
2. **Vrijwilligheid en burgerparticipatie benutten.** In deze regio zijn er veel mensen die zich incidenteel of structureel willen inzetten voor veiligheid of zorg. De Veiligheidsregio NHN streeft ernaar vrijwillige inzet te stimuleren en goed te benutten.
3. **Vakbekwaamheid op orde.** Bij de Veiligheidsregio NHN werken gedegen opgeleide, getrainde en geoefende medewerkers. Mensen die continu willen leren en werken aan het verbeteren van de eigen operationele prestaties.

4. **Slimme planvorming.** Hulpdiensten gebruiken operationele plannen om de effectiviteit van hun optreden te verhogen en de samenwerking te verbeteren. De plannen moeten daarom goed hanteerbaar zijn voor de inzet. Het streven van de Veiligheidsregio is alle plannen bij actualisatie te herzien in dat licht.
5. **Toetsende rol veiligheidsregio.** De Veiligheidsregio stelt eisen aan haar eigen optreden en dat van haar partners. Die toetsing geschiedt zo veel mogelijk op basis van outcome prestatie-eisen.

Deze koers komt voort uit verschillende ontwikkelingen, waarbij het huidige financiële klimaat en het denken over een goede besteding van overheidsbudgetten de boventoon voert. De Veiligheidsregio NHN streeft ernaar een bijdrage te leveren aan de bestuurlijke ambitie én tegelijk recht te doen aan de nieuwe financiële kaders zijn waarbinnen zij opereert. Met de bestaande budgetten wil de veiligheidsregio dan ook meer bereiken, in termen van maatschappelijk rendement. Dat vraagt om 'slim samenwerken'. Daarom wordt de samenhang tussen veiligheid en zorg, zoals die nu reeds binnen de Veiligheidsregio NHN bestaat, gecontinueerd en uitgebreid. Slimmer organiseren van activiteiten, binnen de veiligheidsregio en in de samenwerking met partners (waaronder nadrukkelijk ook burgers), staat daarom bij alle inspanningen in de komende jaren centraal. Samenwerken kan vervolgens alleen als je je eigen zaken op orde hebt. Daarom wil de Veiligheidsregio de basisvoorzieningen op orde hebben. Dat is een tweede thema dat in deze beleidsplanperiode steeds terugkomt. Vandaar dat dit beleidsplan de titel heeft meegekregen: 'slim samenwerken vanuit de basis'.

- Wetgeving ISPS code

Op 15 juni 2004 is wereldwijd de ISPS-code⁴ in werking getreden. Deze is uitgewerkt in de Europese Verordening (nr. 725/2004) en nationaal geïmplementeerd in de Havenbeveiligingswet. De uitwerking van deze code heeft zich vooral gericht op de beveiliging van de zeeschepen en de terminals die deze zeeschepen ontvangen. In het verlengde van de Europese Verordening is op 26 oktober 2005 een nieuwe Europese Richtlijn (nr. 65/2005) aangenomen en nationaal geïmplementeerd in de wijzigingswet Havenbeveiligingswet. Deze havenbrede richtlijn focust zich op de overkoepelende beveiliging van de gehele zeehavens.

Aan de hand van deze richtlijn heeft de gemeente Den Helder in 2007 zitting genomen in de werkgroep voor Noordelijke zeehavens, waarin de uitvoering van de havenbrede richtlijn gezamenlijk werd opgepakt. Deze aanpak werd bewerkstelligd door overleggen en op basis van de leidraad die het ministerie van Infrastructuur en Milieu opgesteld heeft voor de aanpak van het havenbreed beveiligingsplan. De resultaten van de uitgevoerde risico-analyse in 2012 hebben de gemeente Den Helder en de havendienst gezamenlijk doorgevoerd in dit havenbreed beveiligingsplan. De gemeentelijke havendienst per 1 januari 2013 zelfstandig verder gegaan als de N.V. Port of Den Helder.

De eerste taak in het kader van de richtlijn was dat alle bedrijven, instellingen en activiteiten in de zeehaven van Den Helder geïnventariseerd moesten worden. Aan de hand van deze inventarisatie is de zeehaven ingedeeld in subgebieden. Voor de verschillende subgebieden is een risico-analyse gemaakt, waarin gekeken is naar de kans op een bedreiging van de veiligheid en de mogelijke effecten van uitval van het object of bedrijf voor het commerciële zeevervoer.

Deze risico-analyse heeft de fundering gevormd voor het herziene havenbreed beveiligingsplan 2013 - 2018. In dit plan worden verdere maatregelen en handelingen ten behoeve van een overkoepelend veiligheidsregime voor de havens behandeld.

Het havenbreed beveiligingsplan, is een beleidsstuk en moet worden gezien als een direct uitvloeisel van de Europese richtlijn. Het is een stuk waarin de gegevens met betrekking tot de beveiliging van de haven hoofdstuksgewijs wordt beschreven. Het karakter van de veiligheidsmaatregelen die in het stuk worden beschreven, hebben dan ook betrekking op het voorkomen van en bestrijden van bedreigingen van veiligheid in de ruimste zin van het woord.

---

⁴ ISPS is een afkorting voor International Ship and Port Facility Security. De ISPS-Code is tot stand gekomen binnen IMO (International Maritime Organisation)